

İŞTİRAK

Sene 1, Numero 8, 3 Nisan 1326 Cumartesi

Sahib-i İmtiyaz ve Müdür-i Mesul
Serbest İzmir Gazetesi Sahibi

Hüseyin Hilmi

Directeur Husein Hilmi

Mu posta seneliği 60 kuruş
Mu posta altı aylığı 40 kuruş

Mekâtib ve Evrâk-ı Vâride Bâb-ı Âli Caddesinde Manzume-i Efkâr Matbaasına gönderilmelidir

Biri Yer Biri Bakar Kıyamet Ondan Kopar

Sosyalizm Efkârının Mürevvicidir

Journal Socialiste ICHTIRAK

Münderecat

Mesail-i İştirakiye Tatil-i Eşgal ve İttihad-ı Sanayi/ Bedin
Teessüratın / Hakkı Baha
Hayat- ı İçtimaiyye Bedbaht Topal / Fuat
Amerikalı bir Milyarderin Bir Sosyalist ile Mülakatı
Sosyalistlerin Kusurları / H. R.
Sosyalistlik Bir Emri Zaruri midir? / A. Mecit
Marsilya'da Tatil-i Eşgal / A. Hulusi
Üçyüzbin Amele İşsiz

Mesail-i İştirakiye Tatil-i Eşgal ve İttihad-ı Sanayi

Bil cümle mahlûkatta olduğu gibi insanlarda dahi mübareze i maişet ve mevcudiyet daima hüküm fermadır. İnsanlar hayvanat saire misali münferiden yaşamaya mahkûm olsalar idi. Kendilerini ihata eden bahain ile haima mübareze edecekleri gibi birbiri üzerine de hücum edecekleri tabii idi. Faraza: bir vahşi elinde bir avı olan diğer bir vahşiye tesadüf ettiği zaman onun üzerine hücum ederek avı kapmak için kendisinde bir hissi tabii uyanıp elinden avı alabileceğine emin olduğu takdirde derhal üzerine hücum eder. Diğer Taraftan öbür vahşi dahi avını düşmana kaptırmamak için her türlü vesait tedafi i kariye tevessül ederek onu mahvetmeye gayret eder. İşte bu mübareze şahsi olup mübareze i umumiye i içtimaiye mahiyetini haiz değildir. Hâlbuki insanlar medeni el tabii olup hali içtimaiyede yaşadıkları ve hayatı menfurda amar eden fert ve ahdi tasavvur olunmadığı için münasebeti mütakabileyi beşeriye de daima mübarezat ve mücadalat eksik değildir. Cemiyete mensup olan her fert menafii hususiyesini heder etmemek ve onu müdafaa etmek için taksimi amel zemini üzerinde daima mübareze daima mücadele hüküm fermadır. Bu mücadelatın neticeyi tabiyesi olmak üzere rekabeti umumiye meydana çıkıp insanların elinde bulunan kuvva i müteaddide yi icraya sayesinde bir kat daha kesbi takviyat eyler. Bu gibi ahvalde mücadeleyi hususiye mübarezâtı umumiyeye mecra olup amele ve fabrikatör arasında münazaayı içtimaiye zuhur ederek bu da müdafaayı hukuku beşeriyeden olmak itibariyle Elyevm efkârı insaniye de tecelli etmiş olup bazı hakayıki vasıtayı icraya ittihaz eylemiştir. Amele sınıfı yevmiyesinin tezyidi ve saati mesainin tenkisini talep eder. Bununda sebebi cemiyetin yevmen fiyuma terakkisi nispetinde terakki ve tezait etmekte olan havaic i zaruriyeyi hayatiyesini suhuletle tedarik etmekten ve beşeriyetin mukadderatında tecelli eden hukuku tabiyenin muhafazasından başka bir şey değildir. Diğer taraftan fabrikatör zengin sınıfı ise daha az para ile ameleye daha çok iş gördürmek arzuları içinde çırpınırlar.

Hal bu merkezde iken müdafaayı hukuk yolunda zuhur eden mücadeleye nasıl bir şekil vermeli amele hak kazanmak için ne gibi tedavire müracaat etmelidir. Bunun en üç nokta tariki eşgaldır. Yani amele kazandığı yevmiyesiyle havaici zaruriyesini def edemediği takdirde yekdiğeri ile bir itilaf hâsıl ederek yevmiyelerinin tezyidini ve saati mesailerinin tenkisi talebini havi fabrikatöre bir kâğıt verirler. Fabrikatör düşünür hesap eder. Vukuu bulan teklif işine gelirse kabul eyler. İşine gelmediği takdirde ret ile cevap verirse amele... İşten el çekip tatili eşgal ilan eder. Demek amelede bir kuvvayı maneviyeyi mesru a vardır ki fabrikatörün kuvvayı meşumeyi maddiyesine karşı mukabele edebilir. Avrupa'da amele tatili eşgal ederse hiçbir vakit aç ve sefil kalmaz... Derhal amele sendikaları açılarak her ameleye ihtiyacatına nispetle muavenet edilir.

Tatili eşgal mübarezâtı içtimaiye için en emin ve metin bir silahtır. Bazen hususi tatili eşgalleri umumi tatili eşgaller takip ederek hayatı içtimaiyede bir buhran hâsıl olur. Fabrikatörler mahv ve dehşete hükümet telaş ve endişeye duçar olurlar. Bu gibi ahvalde bir taraftan fabrikatör diğer taraftan amele sınıfı karşı karşıya gelerek mübarezâtın en şeditlerini icra etmeye başlarlar. Tatili eşgal bir ferdin ve ya bir amelenin hakkını müdafaa maksadına matuf olmayıp bir fabrika ve ya ekseriya şehirde mevcut bütün fabrikalarda çalışan amelenin hukukunu müdafaa maksadına mebni olarak ilan edilir.

...bir amele hukuku şahsiyesini müdafaa etmek için ittihadı sanayi komisyonlarına müracaat eder. İttihat kuvvettir. Amele hususi olarak sermayedarlığa karşı mukabele edemez o meşum kuvveti mahvetmek için herhalde ittihat ve ittifak lazım. Bizde henüz o kuvveti izale edecek umumi bir ittifak yoktur. Biz zengine sermayedarana fabrikatöre ser feru etmeye alışmışız. Esaret. En ziyade bizde hüküm fermadır. Amele ve çalışkan sınıfı yekdiğerinin hakkını müdafaa etmek refah hallerini temin edip medeniyeti hazıradan müstefit olmak cihetini iltizam etmekten ise bilakis birbirimize karşı rekabet ilan ederiz. Faraza: köylerden gelen amele şehirde yevmiyesi on kuruşa çalışan amelenin yevmiyesini tenkis ederek beş kuruşa çalışmaya razı olurlar. O halde fabrikatör zengin iş sahibi olanlar neden iftihar etmesinler? Bizde amele kendi mağduriyeti zeminini kendisi ihzar ediyor. Bizde amele henüz hukukunu müdafaa edemiyor. Sanayi ittihatları hukuku ameleyi muhafaza edici hiçbir cemiyet teşkil etmeyi düşünen yok biz fakir doğmuş fakir öleceğiz. Bizde henüz hayati içtimaiyeye vakıf amele bulunmadığından daima alel âmâyâ hareketlerinden naşi kendi kendilerinin mağduriyetini mucip olurlar. Onlar şu hareketleriyle her zaman fabrikatörün ekmeğine bal sürerler. Avrupa'da bu gibi uygunsuzlukların önünü almak için her taraftan amele ittihatları teşkil etmiş. İttihat kuvvet

demektir. O sayede fabrikatör hem amelenin hukukunu tanımaya hem de hakikati içtimaiyeyi takibe mecbur kalır. İttihadı sanayi kavi esaslar üzerine tesis etmiş olduğu takdirde hayatı sanayide zuhur eden intibah ı umumiye karşı sermayedarlık er veya geç gurubuna yaklaşacaktır. Bizde ise henüz tuluuna intizar olunur. Tatili eşgal maddeten haizi ehemmiyet olduğu gibi manen dahi pek büyük bir kıymeti haizdir. Bir taraftan amelenin hukukunu müdafaaya vesile olup refah ve saadetlerini temin eder diğer taraftan amele arasında ittihat ittifak ve muhadenatın husulünü mucip olur.

Bir amele ...hayatı sanayide intibah husule getiremez. Usulü ittifakın muvaffakiyeti için her halde hareketi içtimaiye lazım. Fabrikatör ve sermayedar cemiyeti haziranın kendi lehlerinde olan hareketinden istifade ederek bin türlü desise ve hilekârlığa müracaatla kuvvayı münferideyi pek kolay mahvedebilirler.

Münevver fikirli... Hürriyet perver sosyalistler sayesinde Elyevm Avrupa'da hukuku ameleyi müdafaaya maksut olan cemiyetler teşkil etmiş her gün sermayedarlık denilen meşum ve menhus kuvvet karşı mübareze ve mücadele etmektedirler. 1884 tarihinde vefat eden meşhur iştirakiyundan Şarl Marki bu. Usulü zınnında pek çok fedakârlık sarf etti. ...amele hayatını tanzim ederek ilk defa olarak say ve gayret için kavanini mükemmele vaz etti. Ameleye müdafaayı hukuk dersleri verdi. Bu dersler sayesinde amele fabrikatörün icra ettiği... Mezalim ve... Karşı mübareze ve mücadele ilan etmeye ve bu suretle hakayık i içtimaiyede hukuku sanaiyeyi say ve amelenin mahiyeti esasiyesini takdir etmeye muvaffak oldu.

Bedin

Teessüratın

3⁶ harp taraftarlarına

Kurunu kadimenin ihmali zulmet ve cehli altında inleyerek ezilen asrı hazıra asrı medeni tesmiye eden bazen... Ve riyakâr bazen miskin ve müteselli mağrur ve hodkâm kalemlerden yazamayan düşünemeyen ve bu âdemi tefekkürün ve tefekkürde mazur addedilen... sefileye kadar sakat bir silsileyi... Ve merhamet ile bütün bu aldatan ve aldanan beşeriyeye teessürlerini haykırmak istedi.

Siz siyasi simalar! Kalemlerimizin ucunda titreyen bir katreyi siyah ile koca bir memleketi kırmızıya boyarken vicdanınız ifayı vazife etmekten mütevellit bir his... İle elbette müsterihtir. Değil mi? Mahvolan aileler yetim ve sefil kalan çocuklar yıkılan evler tahkir olunan hürmetler feryatlar figanlar vaveylalar.

Sizin sağır vicdanınıza bir... Neşideyi şükran gibi akseder değil mi?

Gururunuzu... Eden bir kelime için bir iklimi yakarken fahiş bir... İntizar eden bir sahibi akarın yangına bakan intizarıyla... Karşısında ellerinizi ovuşturur. Ve istikbal... Kendi namlarınızla... Bir sahifeyi tekfir talep edersiniz değil mi?

Fakat kimi himaye ediyorsunuz? Heyeti içtimaiyeyi beşeriyeyi kimi hükmü idam ile mahkûm ediyorsunuz diğer bir heyeti içtimaiyeyi beşeriyeyi değil mi? Bir insan öldürmek hakkını hiçbir şahsa vermezken kavanini dâhiliyemizden cezayı idamı muvafık ve insaniyet ve medeniyet görmediğiniz için tay ederken koç dövüşüren cahil iki sahibi merak gibi mevcudu yüz binlere varan insan ordularının nasıl çarpıştırıyorsunuz?

Fakat emin olunuz bir gün gelecek ki gâh iddiayı millet gibi gâh davayı unsuriyet gibi müessir füsunkârı ile hassasiyetini gasp ettiğimiz bu zavallı beşeriyet bütün gayz ve adavetini size tevcih edecek sizin mehiç hatalarınıza el çırpımayacak ıslık çalacaktır.

Kurunu ustada rüesayı ruhaniye elinde bir parçayı ihtiram olan beşeriyet şimdide sizin elinizdedir. Fakat fen ve marifet sizi istihlaf için... Mesai ediyor. İlim ve irfan ile zevk ve ihtirasın bu mübarezesi hakikat lehine netice pezir olduğu zaman evet işte o zaman beşeriyet kurtulmuş olacaktır.

Bursa 17 Şubat sene 325 Hakkı Baha

Hayat- ı İçtimaiye Bedbaht Topal

Hayati içtimaiye pek uygunsuz gayri muntazam esaslar üzerine kurulmuş diyorlar. Ve diyorlar ki cemiyeti hazıra bir canı bir zalim bir gaddar olup bütün kuvvetsizlerin boy hukukunu payımal eder.

⁶ Teessüratın birinci, ikinci numarası Selanik'te neşr olunan Yeni Asır gazetesinde derç edilmiştir.

Hayatı kemirir cemiyet efradını müthiş işkencelere eziyetlere mezalim ve iktisafata hedef kılar. Diyorlar ki cemiyeti hazıra beşeriyenin düsturu icraatı haksızlıktır. Kaviler daima zayıfları narinleri ezmeye haklarını gasp etmeye onların ağızlarındaki lokmalarını dişleri pençeleriyle koparmaya gayret ederler. Cemiyeti hazıra bahaimden... müfteriseden esatirin ejderhalarından daha vahşi daha yırtıcı daha kahhardır. Bir zengin fukaranın elinden on parayı gasp etmek için bin türlü hilekârlığa şeytan... Desiselere namussuzluğa cüret eder. Çalışkan adamlar daima merbut daima matrududurlar. Para o haksızlıkların hilekârlıkların vahşetlerin vasıtayı yegânesidir. İnsan daima hayat için gıdaya muhtaçtır. Say ve gayreti sayesinde gıdasını elde eder. Fakat öteden insan namı altında bir canavar gelip gıdayı elinden gasp eder. Bu cemiyet için medenidir terakki perverdir. Adildir diyorlar. Nerde o adalet o merhamet o medeniyet? Fukaranın hakkını gasp etmekle ameleye karşı her nevi mezalim ve iktisafatı reva görmekle tesis meyânı medeniyet etmek yüz binlerce bedbahtların sefillerin kanları gözyaşları ile yorulmuş bir kitlei servet meydana koymak! Alçak insanlar merdut fikir fakr!

12 yaşından beri fabrikanın murdar kirli nesili altında çalışmış hayatında bir çalışmayı bir de fabrikayı tanımış güya ki mukadderatı onlar ile muayyen imiş. Hiç kimse bu zavallıya nazarı merhamet itaf etmemiş ah! İşte murdar bir amele kirli pis bir delikanlı benzi solmuş... Edecek bunun yüzüne kim bakar? Ezvaki ve neşeyi hayatiye o zavallı için adeta bir muamma kuvvayı fevkaladeye malik olan mahlûkatın nail olabilecekleri yalnız onlar için müesser olacak maamatdan gıda ederek kendi tulu ve kaderine lanetler okur. Hayatı içtimaiyenin gulubu beşer üzerine tesiri var mı? Bunu cemiyetin yakıcı mah ve harap edici ezvakinden lestiyat olanlara sormalı.

— bugün nereye gittin Jako?

-hiç fabrikaya gittim akşama kadar çalıştım şimdi oradan geliyorum.

—akşamüstü Beyoğlu'na çıktın mı?

— ne gezer onlar bizim gibi dalgasız sefil amelenin karı değil

— fabrikatör mezun ve muhteşem arabasına rakpen caddeyi kebirden geçer şen ve şuh kızlara hafî nazarlar atfeder. O nazarlar zavallı amelenin say ve gayretinden mütehasıl paranın servetin kuvvetidir. O çalışıyor. Ona yedirmek için o alın teri döküyor. Buna zevk ve sefa zeminleri ihzar etmek için. Cemiyetin mübarezeyi hayat dediği o meşum kuvvet daima ve daima başı üzerinde tanin endaz oluyor.

Bir sabahta henüz uyanan kulübenin sahibeyi yegânesini bulmuş olduğundan hayatta ilk defa olarak deruni bir meserret amika hissetmiş olduğu halde Fabrikaya girip çalışmaya başlamış iken bir de fabrikatör başı üzerine dikilir.

... Vahşi canhıraş ta amak kalbe tesir eder...

—Jako şu cerhin kayışını geçirmeli! Zavallı delikanlının iki ayağını yerden kesilmiş eder.

Geçen gün gördüm kadın kız erkek cümlesi de lezaizi hayatı tadıyorlar. İnce saz etrafa teraneler ile zevk ve sefa saçıyor. Herkes güler herkes neşedar biri nişanlısı diğeri aşığı öbürü... sıyla baş başa görüşür tatlı muhavere! .bu manzara cemiyetin cenneti ihtisaratı meluneyi beşeriyenin mahsulesidir. ezvaki hayatiye burada bütün meraret engiz şenaati ile teccessüm eder. Ameleden, fukaradan zayıftan çalman paralar burada ihtirasatın teskinine sarf olunur. Melun beşer!

Ku-ku-ri-ku hazin bir sada ta kalbe işler bir nağme i matemî! Nağme bir total bu dilenmeye gelmemiş elinde bir kutu bir de ufacak sandalye var. Boyacı. Bedbaht delikanlı hem l on para için murdar ayakkabıları boyayacak hem de kedi köpek horoz tavuk seslerini taklit ederek arsız cemiyeti eğlendirecek gülerler. Bir daha taklit et ki parayı vereyim bir daha köpek gibi havla!

İşte cemiyet işte amele hayatı işte Servet ve fakr arasında meşum bir haddi fasıl. Zavallı delikanlı hayatının nısfını feda etmiş zengin aynı halde! Bir de sosyalistler kahrolsun diye bağırlar. Kahrolsun maruzlar!

Fuat

Amerikalı bir Milyarderin Bir Sosyalist ile Mülakatı

Geçen haftadan mabat

—Co Zenginlerin olanca varidat ve tasarrufatını cebren ellerinden alaca mısınız? Dostum birçok zenginler var ki say ve gayretleri sayesinde vesaiti meşrua ile sahibi servet olmuşlardır. O halde yaptığınız hırsızlık olmaz mı?

—So dostum servet biriktirmek bir nevi sirkattir. Sirkatinde müteaddit enva ı vardır. Sizin bir dolarınızı çalacak olursa hakkında infazı mücazat olunur. Hâlbuki ahz ve ita edip sizden bir dolar bir

dolar aldığım takdirde artık buna sirkat demeyip kar derler. Buna ne isim verilerse neticesi sizin için birdir. Her halde siz bir dolar kaybetmiş oldunuz. İmdi hanenizde bir dolar saklamış olduğunuzu haber alıp o parayı çalmak maksadıyla içeri girsem beni vurup öldürmeye hakkınız var. Fakat buna mukabil ben sizin menfaatiniz için bir gün çalışarak iki dolarlık servet hâsıl edersem ve siz yalnız bir tanesini verecek olsanız o bir dolarını sizden cebren almaya hakkım yoktur. Zira bu takdirde size ziyan vermiş olurum siz. O bir doları bende kanun ve nizam dairesinde sureti meşruada çaldınız. Kar da bir nevi meşru sirkattir.

— Co ne diyorsunuz dostum? Demek tüccar size mal satarsa muayyen bir kar etmeye hakkı yok mu?

—So muayyen kar, ı meşruluktan nasıl tefrik ettiğinizi anlamak isterim. Tacir elden günden n kazanacağını ve ne kadar ahz ve ita edeceğini bilse ihtimal masraf... Nispetle kendine muayyen bir kar tayin eder. Fakat bu kabil değildir. Hiç kimse ahz ve ita ve ticaretin miktarını evvelinden keşf ve tahmin edemez. Bazen veresiye satışlar olur. Bazen ziyan eder. İşte bu sebepten dolayı müşterilerden çok para kazanmaya mecburdur. Sosyalizm mesleğinden temini maişet için elzem olan her madde mal eşya vesaire şimdikinden büsbütün başka şerait dairesinde satılacaktır. O zaman bütün eşyayı ticariyeyi umumun tahtı idare ve tasarrufunda bulunacağından hiçbir kar almaksızın satılacaktır. Her nevi eşya üzerine posta pullarında olduğu gibi kıymeti asile ve fiyatını tayin ve işaret edecektir. Şimdi postaneye gidip size lazım olan pulu alarak üzerinde yazılan fiyat mucibince parayı tehiye edersiniz. İşte diğer bütün eşya dâhil posta pulu gibi olacaktır. Umumi ticaret hanesinden pazarlıksız ve yorulmaksızın istediğiniz malı kıymet ve asliyesi mukabilinde alırsınız. Görüyorum ki posta hane müvezzileri kendileri için birer mahalle tayin etmiş olup varit olan mektupları tevzi ederler. Posta hane de yalnız lüzumu kadar memur vardır. Onlar günde sekiz saat çalıştıkları halde Posta hane işlerini saat gibi tanzim ederler memurlarında maaşı muayyendir. Senede bir kaç defa katil ve mezuniyetleri vardır. Köyünüzde tabi hususi ticarethanelerde var. Onlar aynı mahallede yekdiğerine karşı müthiş bir rekabet icra ederler. Bunun neticesi olmak üzere memurlar pek az para kazanıp ve her saat işlerinden çıkmak korkuları ile çırpınırlar. Sosyalizmde işsizlik korkusu olmayacaktır. Her işçinin hali hazırını ıslah olup istikbalini temin edileceği gibi muhtemelen çalışmak usulü sayesinde herkes için saati mesai tenzil olunacak yevmiyeler tezyit edilecek eyyamı tatile çoğalacak ve bütün dünyada refah ve saadet hüküm ferma olacaktır. O zaman bir takım münazar faciaya nihayet verilecek sokaklarda zenginlerin kapıları önünde yırtılmış elbiseler giymiş sefil dilenci çocuklar saçlar dağınık ayakları çıplak serseri kadınlar görmeyeceksiniz.

Co fakat ıslahat meselesinin kuvveden fiile... Ne suretle muvaffak olacaksınız?

Tasarrufatı şahsiyeyi tasarrufatı umumiyeye tedbir etmek suretiyle temini muvaffakiyet edeceğiz.

Co nasıl? Hanemi mağazamı dükkânımı elinden gasp mı edeceksiniz?

So evet ya ne zannettin?

Co fakat bedelini tediye edeceksiniz değil mi?

So hayır

Co pekâlâ fakat o halde hırsızlık etmiş olursunuz.

So hayır bu mümkün değil sizin hanenizin kıymeti nedir! Onun kıymeti tapu kâğıdında tayin edilen meblağın kıymetinden Başka bir şey değildir.

Co fakat ben o evi parayla satın aldım. Bir kimse bir ev bir dükkân bir arazinin bedelimi tediye edip satın alırsa o kendi tahtı tasarrufunda bulunmuş olur.

Mabadi var.

Sosyalistlerin Kusurları

Diyorlar ki: sosyalistler taksimi emval taraftarları mıdır?

Sosyalistlerin yüzüne bir töhmet olarak fırlatılmak istenilen en büyük kusur taksimi emvalin maddeten âdemi la mekân olması bunun delilide bir anda tesis edilen müsavatın bir saat sonra münhital olacağı hususudur.

Şu delile diyecek yok. Doğru eksik bir şey varsa o da böyle bir lüzumu münakaşata muhakemata girmektir.

Çünkü bunu böyle söyleyenlerden evvel sosyalistler bilir ki taksimi emval gayri mümkündür boştur. Bilmeyenler bilsinler ki sosyalistler taksimi emval taraftarı değildirler. Sosyalistler teşrik taraftarıdır. Sosyalistlere taksimi emval mezhebi istinat edenler ya hiçbir veçhile haizi itibar

olmamak lazım gelen cüheladır. Yahut kendilerinden her veçhile içtinap olunmak lazım gelen sui niyet sahibidir.

Sosyalistler İştirakiyun olup kısıan değillerdir. Bu iki sanatın bir noktai ittihadı yoktur. Ve bunlar birbirinin zıddıdır. Bir adam bir meslek sahibi ise iştirakiyundan olursa kısam olamaz taraftarı kıyamet ise iştirakiyundan olamaz. Bu kadar basit hakikatleri çiğnemek için yalnız cehalet kâfi olmayıp aynı zamanda hem cahil hem de garazkâr olmak lazımdır.

Sosyalistler hakkı mülkiyeti ilga fikrindedirler? Bu böyledir birçok kimseler teamülü kadimi bozmamak rahatlarını selb etmemek için gözlerin kör kulaklarını sağır ederler. Sermayedaran hali hazırı muhafaza etmek günden güne takrip eden... İzmihlali tevkif etmek bütün o na meşru hal ve mevkilerini kırıp berbat edecek olan niran ı ihtilali boğmak için hiçbir fedakârlıktan çekinmezler sosyalistler için bir takım... Sosyalistler taksimi emval taraftarlarıdır. Diğer taraftan da sosyalistler hakkı mülkiyeti ilga fikrindedirler dedirtirler. Hâlbuki hakikat minilazel her türlü... Taarruzdan hakikat masum kalır. Ona hücum için tertibi sınıf eden elleri her bir parmağından altınlar aksa ve bu sınıfa mahsus ifrat takdiri ulemadan geçinenlerden intihap edilse hedefi hücum hakikat olduğu için bil netice hezimet nine muhakkaktır bir meslek eğer taksimi emval taraftarı ise hakkı mülkiyeti kabul ediyor onu demen değil midir? Hakkı mülkiyeti ilga fikrinde olan bir meslek salıp taksimi emvali nasıl iltizam eder? İşin en garibi bazen sosyalistliğe hücum etmek isteyen şarlattanları sosyalistliğe aynı zamanda her iki isnatta bulunmalarıdır. Bu dünyanın en gülün manzaralarından birini teşkil eder. Çünkü cemi istinattan başka bir şey değildir.

Birinci fıkra da sosyalistliğin taksimi emval taraftarı olmadığını görmüştür. Şimdi sosyalistliğin hakkı mülkiyet hakkındaki noktai nazarını tetkik edelim:

Kolektivizm sayı zati ile iktisap edilen ve kimseye irası zarar etmeden iştigal olunan emval ve emlak ile alakadar değildir. Kolektivism sermayedarla müteallik hakkı mülkiyeti tabiri ahir ve bir Şahsın menfaatine eşhası saireyi çalıştırmaya yarayan hisse temettü faiz irat kira iltizam suretinde sayı zatiyi iktiram etmeksizin para temin eden bir şahsa hem cinsini işletmek imkânını öne sürer kahhi mülkiyeti ilga etmek azmindedir. Şeraiti hazırı i medeniye ameleden emlak ve akar sahibi olabilmek ihtimallini nez hâl etmiştir. Sermayedarının ameleye tahsis ettiği vasati yevmiye amele için açlıktan ölmeyecek surette yaşayacak ve vefatında iş başında yerine... Edilmek üzere döl yetiştirebilecek derecededir.

Hâlbuki kolektivizm bila istisna her ferdin vesaiti istihsaliye ye... İştiraki ve ancak semereyi sayine mülkiyetini icap ve mülkiyeti şahsiyenin para getirmesini selb eder. Kolektivizme göre müsaadeyi vücudiyeleri olanlar için refah ve saadet yalnız neticeyi say ve amel olacaktır. Ancak say ve amel ile kazanılıp menbağı varidat ittihaz kılınmayan mal ve mülk şayanı hürmettir. Kolektivistler bu kabil bir mal ve mülke el sürmekten uzaktırlar. Fakat bir servettir ki bir başkasının semereyi sayı ve amelidir. Ve başkalarını işletmeye mün hastır. İşte sosyalistler buna düşmandırlar. Buna ilanı husumet ilanı harp ediyorlar. İlga etmek istedikleri hakkı mülkiyet budur. Çünkü bu kısım servet ahaliyi ekseriyeti çalışkan sabur namuskâr olan ekseriyeti ahaliyi eziyor ve o ekseriyetin bu zalim servet gayri muhiketi tanzim etmesinde bir manayı hikmet yoktur.

Mesele az daha derinleştirilirse sermayedarının mülkiyeti hazırısı... Çünkü bu mülkiyet, mülkiyet olmayıp afidir. Halk bu mülkiyete muvafakat edemez. Çünkü ender addolunabilecek bazı, bazı istisnaat ber taraf edilince halk için aynı... Temin imkânı yoktur. İmdi çalışkan, namuskâr ahali için sermayedarının cebir ve tazyikinden kahhar istibdadından kurtulmaya bir çare kalıyor ki buda hakkı mülkiyet şekli hazırını tebdil etmek sermayedarlığa müteallik mülkiyeti şahsiyeye bedel bir mülkiyeti amme tesis etmekten ibarettir.

Bu suretle kolektivizmin yaptığı yapacağı bir şeyden ibarettir: tebdili şekil!

Daireyi tetkikatımızı teşmil ve maziye irca nazar edersek esasen hakkı mülkiyetin bir şekilde bir surette kalmadığını görürüz. Fil vaki hakkı mülkiyet birbirini... Eden içtimai ve iktisadi eşgali medeniye ile beraber tağyiri şekil etmiştir. Hakkı mülkiyetin bugünkü şekli bundan evvelki eşkâli adedisinden tamamen farklıdır. Devri zeamette meri olan hakkı mülkiyet bugünkü hakkı mülkiyete nasıl benzemez ise kolektivizm devrinin tesis etmeyi azmettiği hakkı mülkiyette bugünkü hakkı mülkiyete öylece benzemez.

...teşkil eden veya ona merbut olan... tabakatı... Su hava ve emsali her şey tabakatla ve bil zaruri bil cümle sakineyi arzındır. Bunlar onlardan mahrum edilince yaşayamazlar. İmdi bunların içinden bir kaçının fazlasını kendilerine mal etmeleri gayri muhik ve gayri... Haklarından makbuldür.

Hala iktisattaki kadar ve itibarı ilmiyesi her türlü münakaşanın fevkinde olan Stuart Mill arz ne bir beşerin murisi iptidaisidir diyor.

Meşhur... Şu sözleri bilhassa şayanı tetkiktir:

Küreyi arzın... Bile bir fert tarafından Maheza nefesine hasren hakkı tasarrufunu kabul etmek arzın aksamı sairesinin de aynı suretle bazı efrat tarafından tasarrufunu ve bil netice bil cümle efradı mütebakiye nin ihtiyar ve iradeleri... Devamı hayatları o kısmı kalilin emir ve rızasına muallâk olmasını kabul etmek demek olur.

İmdi toprağa ait mülkiyeti şahsiye mecruhtur. Arz emri tasarrufta inhisar kabul etmeyip bil cümle sakinesinin umum evladınındır. Eğer toprağın tasarrufunda inhisar kabulüne imkân olsaydı bu hak toprağı sürenlere ekenlere biçenlere verilmek yani Elyevm âli el ekser cari olan usulün tam aksi... Meri olmak lazım gelirdi.

Fil vaki kendine ait toprağı zürra edenler ekalliyette ve başkalarına ait toprağı zürra edenler ekseriyettedirler. Başkalarının toprağını zürra edenler sınıfında çiftlik hademesi gündelikçileri bekçileri kazmacıları... Sefil bir ücreti basit mukabilinde çalışan birçok kimseleri tadad edebiliriz.

Hala ondalıkçılar ortakçılar çiftlikleri isticar ile neticeyi mesailerinin en safi kısmını ashabi araziye vermek üzere telifi ömür ederler.

...bu tarz hayatı bir düsturla ifade etmek istemiştir: zürra bir sınıfı mahsusun istirahat etmesi için çalışır! Mesai yi perveranın evlat ve ayali ile beraber bütün bir ömür mahrum... Yaşamlarını ve inleyerek ölmelerini icap eden bu hallere artık bir nihayet verilmek lazım gelir. Makinelere alet ve edevata gelince bunlar beşeriyeti hazıranın umumunun iddiayı hak... Olan... Mazinin mirası mesaisi semereyi tarhiyatıdır. Cemiyeti hazırada hiçbir fert terakkiyat mihanikiye ye kendi icadının sairlerininkinden daha ziyade meshuk el hadim olduğu daiyesinde bulunamaz.

Bu halde bu aletle edevat umum nevi beşeri için bir mirası müşterek olup bunların bir kısım... Tarafından yedi inhisarda bulunması caiz olamaz ba husus bu inhisar bir silsileyi istirahat ve iktisabad badeyi asliyesi olursa!

Hâlbuki mağsubun ve meşrukun bütün bu mahrumiyetlerine zamimeten o... gasıpalr menfaate ellerinde kalmış olan yegâne mal ve... lerini kuvvayı cismanilerini de etmeye mahkûmdurlar.

İktisadiyen sermayedarının hazinelerindeki saffeti asliye sirkat ve gaspı inkâr edememekle beraber bunu müruru zamana tabi bulundurmamak istiyorlar ki bu hal ne bir beşerle istihzadan başka neye ham olunabilir? İrtikâp ettiği bir cinayetin narh ikayı kadim olan eskimiş şu kadar seneyi geçmiş olan bir hayatı... Eğer o cinayetin izaleyi tesirâtı imkânı bu kısma derdest edildiği vakit müruru zamana tabi tutarak takip etmemek iyidir. Fakat bir cinayet ki merduttur. Ve vahameti fecaati hatta halen ekseriyeti beşeriyeyi yakıyor kavuruyor ve hâlbuki onu söndürmek asarı tahribatını tevkif etmekte tabi bir kabil artık böyle bir cinayeti müruru zamana tabi tutmak... Rabita getirmeye tevkif eder.

Sirkat faili kaç sene evvel ika edilmiş olursa olsun... Sakladığı yerden malı meşruku güzellikle olmazsa cebren almak lazımdır.

Sermayedarlığa müteallik mülkiyeti şahsiyesini mülkiyeti ammeye tebdili vesaiti istihsalienin teşrikinden başka bir şey değildir ki buda sosyalistliğin kaideyi esası hedefi aslisidir.

Sosyalistlik gayet necip bedia hayaliesini teşkil eden hakiki hürriyete hakiki adalete hakiki müsavata hakiki uhuvvete bu suretle vasıl olacaktır.

H.R.

Sosyalistlik Bir Emr-i Zaruri midir?

İnsanlar daha ilk ayanı hayatiyelerinde ezmeye ezilir mevhumunca fikirlerini en evvel işgal eden şeyi mübarezeyi hayatiye olmuştur. Daha o zamanlar iki buçuk kişiden ibaret olan efradı beşer birbirini ezmeye yarayacak edevat ihzarına başlayarak tabiatın sineyi... Saklanmış... Gözerine ilişe bilen taşları bir aleti müdafaa olabilecek hale getirmeye çalışmışlar... Türleri vesair edvarı tekâmül edvarı terakki bütün ruh madde kuvvayı yumruklarından daha şiddetli bir silaha mülkiyet olmuşlardır. O nesili cedit tufan mazilerini atileriyle kıyas edecek bir... Sebil zekâvet değil belki dehşetli bir ormanlıkta gizlenmiş en müthiş bir kaplana benzeyebilirdi. Zira muhiti nümayişleri hatta kendi nevilerini yiyecek bir mertebede bulunurdu.

Evolüsyon inkilâbı beşer kendince başka bir şekle girmeye beşeriyet babalarından tevarüs eden taştan kamaları topları silahları artık bir devreyi cedide sokmaya çalışmışlar fakat bu sayı ciddi kendi

bir pazunun kuvvetiyle alamayacağını dark ettiklerinden muhitlerine nevelerine ihtiyaç hissetmeye başlamışlardır.

İşte bu zamanda idi ki herkes ihtiyacı mebrumesini bir şey mukabilinde tedavül etmeye bir karşılık mukabilinde elde etmeye mecburiyet hissetmiş en nadide kuşların tüyleri bir vakitler vasıtayı mübadele olmuş sonradan bunlardan terk edilerek başka, başka vesaitle müracaat edilmiştir. Şu tedrici nevayı hayatı beşeriyetten maksadımız iptidai terakkide bile insanlar birbirlerine karşı olan ihtiyacı katilerini her halde yine bir unsur ile mübadele ederek muavenenin şu çok hakikisi kendi dimağını ika edecek bir maddeyi müftekire bağlı olduğu surette vukuu bulduğunu anlata bilmektir. Şu suretle ta hilkatî âdemden şimdiki devreyi tekâmüle kadar bir nazarı müdkik itaf edilirse en büyük göze çarparak şey amele namı altında hayatı maişetle pençeleşen bir taifeyi bedbahtiyamdır. Evet, onlar kendi emeklerini mükâfatını görseler ve neticesinde küçücük kulübelerinde iki evladı bir ailesi ile şen bir zaman geçirebilmek için o akşamki ekmek paralarını tedarik edebilseler hiçbir vakit bedbaht olmazlar. Hiçbir, r vakit yarınki göreceği işten istikrah etmezler. O hiçbir vakit tab ve... Kalmayan ayak ve kolları ile adeta sürülürcesine evine giderken... Meyus bir surat asmaz demek oluyor ki kendi pazuyu sayının mukabilini isteyen hakkı meşru hakikisine meshuf bulunan bir rençper amele sırf kendi hakkını kendi kazancını istiyor. Yoksa o çiftlik sahibinin o fabrikatörün keseyi cemiyetinden bir şey istirham etmiyor. Onun tamahkâr gözlerinden bir nazarı şefkat bilenmiyor.

İstediği istemek istediği şeyi mebdeyi temadan beri kendi kendine usule gelmiş bir kanunu tabiatın tatbikidir. İşte kendi hayat sayıyla kendi hevasatı ruhuyla mübadele etmek istediği o maden parçaları neden niçin bir miktarı meşru takip etmiyor? Zamani nesihten evvel bile takip edilen şu tatil acaba ne vakit... İnsafa vasıl olacaktaki herkes elini imkân her fert şöylece kazancıyla istirahatı fikriyesini temin edecek?

Evet, bunları bu tabii adaleti unutan madunlarına halis... Elbet bir gün gelecek ki ah ve aninlerle topladığı o serveti ona istemeyerek bad olacak evet bir bad olacak zira aksakalıyla seksenlik bir dinç ihtiyarın salimin mukabilinden iktidaf ederek kasasına iddihar ettiği paralar daha doğrusu açlıktan bir parça ekmek bulabilmek için çalışan bir zavallının ahları onu kendi kendine temsin ettirecektir.

Mamafî şimdilik bizde sosyalistlik gibi karanlık bir hücreyi içtimaide toplanmış dimağlar ümitvar olmalı ki yarın herkese sosyalistliğin bir emri zaruri olduğunu anlatacaktır.

Fi bir nisan sene 326

Haydarpaşa

A.Macit

Marsilya'da Tatil-i Eşgal

Muharibi mahsusumuzdan

Marsilya 8 Nisan

Evvel emirde Türkiye'de ve sosyalizm mesleğinin tamim ve intişarına medar olmak üzere iştirak namı tahtında bir risalenin neşrine teşebbüs etmiş olduğumuzdan dolayı sizi en samim el kalp tebrik ederek devamı muvaffakiyetinizi temenni eylerim.

Bundan sonra gerek Paris ve gerekse Marsilya'da vukuu bulacak sosyalizm mücadelatına ve amele hayatına dair daimi malumatı mufassala vereceğime emin olunuz. Malum olduğu veçhile Elyevm efkârı hürriyetin en ziyade inkişaf etmiş olduğu mahal Paris şehri olup yavaş yavaş departmanlara... Ve hatta kantonlara... Kadar tamim etmeye başlamıştır.

Sosyalizm mesleği tezahüratı fikriyeyi beşeriyenin en son safhası olup Elyevm bu mesleğe henüz düşman nazarları atfedenler eksik değilse de yavaş, yavaş efkârda tedbir ve umumi bir intibah hâsıl olarak her taraftan kabul edileceği bedidardır. İnsan terakki eder. Lakin bu telakkinin mahsulesi muharriki nedir? Tabii fikir değil mi? Öğle ise bu hakikate vakıf olan her fert elbette er veya geç nezaharet arıye fikriyeyi kabule inhiman gösterecektir.

Cemiyetin haksız esaslar üzerine ebna edilmiş olduğunu iddia eden mütefekkirine karşı sermayedarlar bir harbi daimi zemini ihzar etmişlerdir. Bu harp elbette bizim işimize gelir zira bir fikre bir mesleğe bir maksada karşı herhalde bir muarız bir... Zuhur etmeli yoksa terakki kabil olmaz.

Maksat bu tenkit ve muehezata hedef olmayınca hiçbir vakit hakikat tezahür etmez. Biz sosyalistler her şeyin mahiyetini hakayıkı eşyada taharri etmek mesleğini takip ediyoruz. Mahiyet ve hakayıkı eşyayı takdir edemeyen beşeriyet ta hilkatten beri geçirmiş olduğu safhaatı muhtelifeyi hayatıyesinde ne haksızlıklara ne zulümlere duçar olmuştur!

Emin olun karininizi temin ediniz ki sosyalizm demek hakikat ve ciddiyet demektir. Hakikat ise hürriyeti adaleti müsavâtı uhuvveti umumiyyeyi samladır.

Bugün Marsilya'da bir çoş, huruş bir feveranı umumi hüküm fermadır. Hak yolunda tekrar mübarezat ve mücadelatı umumiye ibrazı mahiyet etmiştir. ...akan gözyaşlarına kat, kat bedelini almaya çalışan amele sınıfı hukuku hususiyeyi tahsiyesini müdafaa etmek için sermayedarlığa karşı bir heykeli ateşin rakz etmiştir. Bugün bahriye tayfa ve müstahdemi tatili eşkâle devam ederek bu gibi hususatta elam bir nevi mesleki istibdat takip eden hükümet süngüler ve tüfengler ile onları korkutmaya gayret ediyor. Hükümet henüz gulguleyi fesat ve refahtan mahrum fukaranın ilelebet zenginin fabrikatörün esiri olması taraftarıdır. Acaba o zengin dediğimiz insanoğulları müstesna bir yaratılışa mı mazhar olmuşlardır? Hayır! Tabiatıta daima bir kaydı rekabet var ise de insanlar onu aguşu tabiatıtan çıkarmaya gayret ediyorlar. Bahriye grevleri ilan edildiği zaman daima bir istidatı istibdat gösteren mösyö Şaron bu defa dahi sert muamele etmeye karar vermiş olup vapur şirketleri maceranın akıbetini kendisinden beklerler. Geçen kanunu evvel ayında mösyö Şaron Marsilya efradı bahriye sicil idare hanelerine birer amun gönderip tayfa ve müstahdemin bahriyenin her türlü hareketi ile sicil idare hanelerinin bütün kuyudat ve muamelatı nazarı murakabeden geçirileceğini ihtar etmişti. Hatta o zaman tayfaların saati mesailerı vesair vezaif için hususi bir nizamname tanzim edildi. Geçende her nasılsa nizamnamede münderiç ahkâma riayet edilmediğinden dolayı Marsilya mahkemesi tarafından birkaç ateşten altışar gün mahbusata mahkûm oldular. İşte amele hukuku bu suretle pay mal edilmiş olduğundan dolayı akşam büyük bir miting akt ederek ferdası günü bütün bahriye müstahdemini tatili eşgal ettiler.

Marsilya limanı... Sahneyi mücadeleye döndü. Amele bayrakları hamilen sokakları gezip yaşasın amele ittihadı yaşasın iştirak avazelerini ayyuka çıkardılar. Akşamüstü Marsilya polis ser komiserliği tarafından bir emir name neşredilerek ameleye işlerinin başına avdet etmelerini aksi halde kuvveyi cebriye istimal edileceğini ihtar edildi. Amele asla korkmadı ve bila fütur tatili eşkâlde devam etti. İkinci mektubumla mecraıy meseleyi takiben mufassal malumat vereceğimi bab ederim.

Hulusi

Üçyüzbin Amele İşsiz

Berlin'den varit olan haberlere nazaran yirmi iki bin azadan mürekkep olan Alman... Şirketiyle dülger hamamcı duvarcı ve ameleyi sayireden müteşekkil üç yüz bin kişiden mürekkep diğer bir şirket... Tahtı riyasetinde bir içtima akt edip amele ile sermayedarlar arasında bir itilaf hâsıl etmek üzere doktor... Berlin'e göndermişlerdir. Fil hakika müzakere icra edilmiş ise de bu defa artık itilafın husulü mümkün olmamıştır. ...olan başlıca üç meselenin hali için pek çok fedakârlıklarda bulunmuş ise de iş sahiplerini kandırmaya muvaffak olamamış. İşte bundan dolayı ameleyi ile iş sahipleri arasında müthiş bir mübarezenin vukuundan korkulur.

Galip ihtimale nazaran üç yüz bin amele işsiz kalıp şirket bunların yevmiyelerini tesviye edemeyeceğinden iş git gide kesb-i vahamet edecektir.

Bu hal böyle devam ederse bütün Almanya'da umumi bir tatili eşkâl ilan edilecektir. Rivayete nazaran Hamburg Berlin Bremen Magdeburg ve Silezya'da amele ile iş sahipleri arasında itilaf husul bulacaktır.

TÜSTAV